

Ivranäs naturreservat

Skötselplan
Fastställd 1998

Länsstyrelsen Östergötland

SKÖTSELPLAN FÖR IVRANÄS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn ska göras senast om 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats 1998 av Länsstyrelsen Östergötland. Planförfattare har varit Lars Gezelius.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA	3
2. GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER	3
3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN	
3.1 Naturförhållanden	3
3.2 Tidigare markanvändning och kulturhistoria.....	4
3.3 Nuvarande markanvändning	5
3.4 Tillgänglighet	5
3.5 Slitage- och störningskänslighet.....	5
3.6 Källuppgifter	5

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK	
1.1 Övergripande mål	5
1.2 Generella riktlinjer	5
1.2.1 Skötsel av skogsmark.....	5
1.2.2 Jakt	6
1.2.3 Skogsbrand	6
1.2.4 Utmärkning av reservatets gräns	6
2. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV	
2.1 Övergripande mål	6
2.2 Riktlinjer och åtgärder	6
2.2.1 Tillgänglighet	6
2.2.2 Anordningar för besökare	6
2.2.3 Renhållning	6
2.2.4 Information	6
3. TILLSYN.....	6
4. UPPFÖLJNING	7
5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN	
.....	7
BILAGOR	
1. Utdrag ur topografisk karta.	
2. Utdrag ur ekonomisk karta.	
3. Ekonomisk utredning	

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

(Se reservatsbeslutet).

2. GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

(Se reservatsbeslutet).

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Läge, geologi och topografi

Reservatet ligger ca sju km sydost om Malexander invid Sommen i Boxholms kommun. Reservatet utgörs av två delområden. Det södra området, ca 18 ha, ligger i Dörrabergets norra och östra brant väster om Svanaviken, Sommen. Området sluttar kraftigt och höjdskillnaden är ca 70 meter. Det norra området omfattar ca 9 ha och ligger intill Kindstuguviken, Sommen. Även detta område är huvudsakligen en brant i nordlig, östlig och syd till sydvästlig riktning och höjdskillnaden är ca 65 m. Avståndet mellan delområdena är ca 200 m. Berggrunden utgörs av granit. Jordlagren domineras av en blockrik morän, ställvis är området storblockigt. Reservatet omfattar totalt ca 27 ha varav ca 22 ha är produktiv skogsmark och 5 ha är bergimpediment. Området ligger som högst 215 meter över havet och ca 70 m över Sommen.

Vegetation

Området domineras av äldre barrskog. Här finns också ett relativt stort inslag av asp och björk. Enstaka rönn, lind, oxel och ek finns också. Trädslagsfördelningen är 37 % tall, 45 % gran, 9 % asp, 8 % björk och 1 % al och övrigt löv. 33% av träden är över 100 år och 70 % är över 90 år.

Medelboniteten har bedömts till 6,6 m³sk per ha och år. Virkesförrådet bedömdes i juni 1997 till ca 4300 m³sk, vilket motsvarar ca 219 m³sk per ha.

I områdena finns gott om död ved, både stående och liggande. Detta gäller särskilt granen. Lågor finns även av tall, björk och asp.

Det södra delområdets norra del utgörs av en granbevuxen nordostsluttning med en stor mängd granlågor, torrträd och en hel del grova aspar. Den södra delen är en talldominerad östvärd bergbrant med många grova, gamla tallar. Längst i sydväst finns en gammal uttorkad bäckfåra med några grova lindar och rönnar. Floran är relativt rik med förekomst av knärot *Godyera repens*.

Det norra delområdet utgörs av en östvärd brant med grov och gammal tallskog med en hel del död tallved. Längre norrut är granen vanligare med ett stort inslag av grov asp. Längst i norr finns ett aspbestånd som betas samt ett mindre alkärr. Floran är rik. I västra delen finns en storblockig rasbrant med en hel del asp. Lodytorna på blocken är imponerande, stundom drygt 10 m. Här finns också en ”grotta”, benämnd ”skomakaregrottan”, enligt Tage Axelsson på Sommenäs. Den utgörs av ett hålrum mellan blocken och besöks av allmänheten.

I fältskiktet finns t ex linnea, gökärt, backvicker, skogsvicker, gulmåra, skogsstjärna, tjärblomster, kärringtand, klotpyrola, jungfrulin, stor blåklocka, murgröna, vispstarr. Några arter tyder på att bete har förekommit i skogen t ex kattfot och blåsuga. I den södra branten finns blåsippa, sårläka, smultron och bergslok. I aspbeståndet längst i norr påträffades blåsippa, vitsippa, vårärt, vätteros, ormbär, gullviva, gullpudra, lundgröe och teveronika. I alkärret intill finns bl a missne.

Lägre flora

Vid en inventering av nyckelbiotoper som utfördes av Tommy Ek, Skogsvårdsstyrelsen hösten 1995 återfanns 14 rödlistade arter och signalarter.

Lavar

I det södra delområdet har påträffats följande: På äldre granar förekommer gammelgranslav *Lecanactis abietina* och laven rostfläck *Arthonia vinosa* växer på granbaserna. På asp och ek finns stuplav *Nephroma bellum*, bärdlav *Nephroma parile* och grymig filtlav *Peltigera collina*. På en oxel finns den rödlistade arten västlig njurlav *Nephroma laevigatum* (hotkategori 4). I området finns också skriftlav *Graphis scripta* och koralllav *Sphaerophorus globosus*. Alla dessa arter signalerar höga naturvärden.

I det norra delområdet har påträffats: grå vårtlav *Acrocordia gemmata* på alm, rostfläck *Arthonia vinosa* på alm och sotlav *Cyphelium inquinans* på björk. Koralllav *Sphaerophorus globosus* på lodytor.

Mossor

Vid de stora blocken i norra delområdets västra del har påträffats fällmossa *Antitrichia curtipendula* och västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*.

Svampar

Barkticka *Oxyporus corticola* förekommer på asplågor och på enstaka tallar finns tallticka *Phellinus pini*.

Lägre fauna

Den rika förekomsten av död ved och den stora variationen av småhabitat i området torde göra att insektslivet är rikt och med stor sannolikhet finns här många rödlistade arter. Någon insektsinventering har dock inte genomförts ännu. Den lacksvarta trädmyran *Lasius fuliginosus* påträffades vid nyckelbiotopsinventeringen. Den indikerar kontinuitet av gamla lövträd.

Däggdjur och fåglar

Bland mårddjuren förekommer grävling och mård och bland klövdjuren finns älg och rådjur. Andra däggdjur som förekommer är skogshare och ekorre. Här finns även gott om vildsvin. Området är viktigt ur hackspettsynpunkt. Många träd har bohål, framförallt asp. Bland annat förekommer spillkråka, gröngöling och mindre hackspett. Vitryggig hackspett sågs i området hösten 1995. I det norra delområdets västligaste del påträffades i juni 1997 en revirhållande mindre flugsnappare. Andra arter som påträffats är nötskrika, korp och skogssnäppa. Någon systematisk inventering av faunan har inte skett.

3.2 Tidigare markanvändning och kulturhistoria

Enligt häradskartan över Ydre härad 1881 ligger reservatet inom dåvarande Ifranäs hemman i Malgesanda socken (Malexander). Marken utgjordes av utmark, barrskog. Sannolikt förekom skogsbete. På den samfällda marken i söder finns rester av en såg- och vattenverksplats vid bäcken som anges i skifteshandlingar 1958-04-27 akt Malexander 51. Rester av en stensatt fördämning finns kvar.

3.3 Nuvarande markanvändning

Jakt förekommer i området. I det norra delområdet betas skogen nordost om branten.

3.4 Tillgänglighet

Reservatet kan nås från vägen Kisa-Österbymo avtagsväg mot Svenningeby, sedan mot Idebo och sedan mot Ivranäs. Vägen går fram till reservatsgränsen och slutar i en vändplan. Närmaste allmänna kommunikation är buss vid Kisa-Österbymovägen. I branten i det södra delområdet finns en traktorväg som utgår strax före vändplanen.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Området är inte särskilt välbesökt. Vid stranden till Sommen förekommer besökande båtfolk. Slitage- och störningskänsligheten bedöms som liten även vid ett förhöjt besöksstryck.

3.6 Källuppgifter

Delar av området beskrivs i Natur Kultur - miljöer i Östergötland (objekt N1v i Boxholms kommun). **Länsstyrelsen**. 1983.

Området finns beskrivet i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsbeskrivningar.

Häradskartan Ydre Härad 1881.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK

1.1 Övergripande mål

Målet reservatets skötsel är att bevara en relativt opåverkad äldre skog och att befrämja en utveckling av skogen mot en naturskog med stort inslag av bl a död ved och andra komponenter som är viktiga för överlevnaden av hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter.

1.2 Generella riktlinjer

1.2.1 Skötsel av skogsmark

Mål: naturskog med stor andel död ved i alla nedbrytningsstadier.

Åtgärder: området skall i allt väsentligt lämnas för fri utveckling. Träd som faller över körvägen till området samt över befintlig traktorväg inom området får flyttas åt sidan. Lövskogsområdet allra längst i norr får om markägaren så önskar betas, men det är inget krav från naturvårdsförvaltaren. Yngre barrträd röjs bort i de lövskogsdominerade partierna nedanför branten i det norra delområdet.

1.2.2 Jakt

Reservatsföreskrifterna innebär inga inskränkningar av jakten. I området gäller de jaktbestämmelser som regleras i jaktlag med tillhörande förordningar. Markägarna innehar jakträtten.

1.2.3 Skogsbrand

Elden bör hanteras på ett genomtänkt och vetenskapligt försvarbart sätt. I dagens läge kan dock inga andra regler tillämpas än att spontant uppkomna bränder ska släckas enligt gällande brandlagstiftning. Med tiden bör dock en strategi för släckning utarbetas som ger visst utrymme för avbränning.

1.2.4. Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av den nya reservatgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren (enligt svensk standard SIS 031522) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Syftet med reservatet är i första hand att bevara den orörda karaktären och skydda dess växt- och djurliv. Reservatet ska vara tillgängligt för allmänheten och planeringen för friluftslivet bör inriktas på att informera besökarna om områdets naturvärden.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Man kan nå reservatet från väg 134 Kisa - Österbymo. Från denna tar man av norrut mot Svenningeby, sedan mot Idebo. Efter Idebo tar man av åt höger mot Ivranäs. Busshållplats finns vid väg 134 (Svenningeby). Buss 632. Vägen går utmed reservatets nordvästra kant och slutar i en vändplan. I området finns en traktorväg upp i branten. Den utgår strax före vändplanen.

2.2.2 Anordningar för besökare

I dag finns inga särskilda anordningar för besökare. En reservatstavla ska sättas upp vid vändplanen (parkeringen), där information ges om områdets gräns, föreskrifter, växt- och djurliv.

2.2.3 Renhållning

Några särskilda anordningar bedöms för närvarande inte vara nödvändiga.

2.2.4 Information

En informationsskylt i A2-format, som beskriver områdets flora och fauna samt informerar om föreskrifter gentemot allmänheten, ska tas fram och sättas upp vid P-platsen. Bredvid ska en urskogstavla (Naturvårdsverkets) sättas upp. A2 skylten sätts även upp vid Dörrraviken.

3 TILLSYN

Någon särskild tillsynsman för reservatet finns inte. Tillsyn ska ske av naturvårdsförvaltaren i samband med tillsyn av närliggande reservat.

4 UPPFÖLJNING

Naturvårdsförvaltaren ska under planperioden låta utföra en insektsinventering med inriktning på vedlevande skalbaggar och även dokumentera andelen död ved.

5 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Länsstyrelsen har gjort en ekonomisk utredning daterad 1998-04-07 (bilaga 3).

Bekostas av staten:

- * Utmärkning av reservatets gräns.
- * Informationstavla med skyltar.
- * Skälig del i vägunderhåll, dock ej vinterunderhåll, som belöper på reservatet (tillsyns- och besökstrafik)
- * Inventering, dokumentation, tillsyn och övriga naturvårdsåtgärder.

Bilaga 3
till skötselplanen

EKONOMISK UTREDNING

1998-04-07

Engångskostnader

Informationsskylt	10 000 kr
Trätavla för skyltar, uppsättning	10 000 kr
Markering av reservatets gräns	20 000 kr
Röjning av yngre barrträd	10 000 kr

Insektsinventering	20 000 kr
Dokumentation av död ved	15 000 kr

Summa:	85 000 kr

Kostnadsberäkningen grundar sig på 1998 års prisnivå.